

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania Z. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 1 marca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 1 marca 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonego Z. D. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 18 marca 2015 r., którym oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 17 września 2013 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny w motywach orzeczenia wskazał, że ubezpieczony nie spełnił warunków do przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie art. 32 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze

zm. zwanego dalej rozporządzeniem z dnia 7 lutego 1983 r.), ponieważ nie posiada on 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Ubezpieczony udowodnił jedynie 22 lata 1 miesiąc i 9 dni. Czyniło to bezprzedmiotowym dokonywanie jakichkolwiek ustaleń co do legitymowania się przez niego wymaganym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, który udowodnił on w wymiarze 11 lat 10 miesięcy i 7 dni.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o jego uchylenie wraz z wyrokiem Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, a także o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania: 1) „art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. i art. 368 § 1 pkt 2 i 3 k.p.c.” polegające na „nie dokonaniu wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przez nie rozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji, a w szczególności zawartego w pkt I zarzutu niewyjaśnienia wszystkich, istotnych dla wydania rozstrzygnięcia okoliczności, mających wpływ na wydany wyrok, polegające na: - nie przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego na okoliczność prawidłowości zaliczenia przez PUP w R. okresów pobierania przez ubezpieczonego zasiłku dla bezrobotnych; - nie przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego na okoliczność prawidłowości zaliczenia przez Urząd Skarbowy do okresów składkowych okresu prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej; - nie przeprowadzeniu dowodu z zeznań świadków, na okoliczność wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach podczas zatrudnienia w Kombinacie Budowlanym w C.”, 2) art. 328 § 2 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób niezgodny z regułami wymaganymi przez ustawę, w szczególności z uwagi na brak odniesienia się do zgłoszonych w apelacji zarzutów procesowych, co w konsekwencji uniemożliwia dokonanie kontroli kasacyjnej zaskarżonego wyroku.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywiste uzasadnienie, ponieważ Sąd odwoławczy nie rozpoznał wszystkich zarzutów apelacji, co oznacza, że nie dokonał wszechstronnej analizy

zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, skutkiem czego zaskarżony wyrok jest „sprzeczny z przepisem art. 378 § 1 k.p.c. *in principio* w związku z art. 368 § 1 pkt 2 i 3 k.p.c., a w konsekwencji tej sprzeczności skarga kasacyjna jawi się być oczywiście uzasadniona”. W ocenie skarżącego, w sprawie „niewątpliwie występuje zatem istotne zagadnienie prawne opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. sprowadzające się do ustalenia tego, czy powyższe uchybienia nie doprowadziły do naruszenia prawa ubezpieczonego do równego traktowania stron w postępowaniu cywilnym, jak i do naruszenia zasady wydawania orzeczeń sądowych w oparciu o pełny i kompletny materiał dowodowy z uwzględnieniem wszystkich wniosków dowodowych zgłaszanych przez strony w toku postępowania dowodowego, a mających na celu legitymizację tych działań i zachowań stron, które stanowią podstawę stawianych im zarzutów”.

W odpowiedzi na skargę organ rentowy wniósł wyłącznie o oddalenie skargi i o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że dopuszczalność wnoszenia skargi kasacyjnej jest ograniczona, co wynika z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się

weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) i oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Ujęte w skardze przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, niepubl.). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistością skargi jest stawianie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia lipca 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Niezależnie od powyższego, stosownie do utrwalonego orzecznictwa, każda z przyczyn wniesienia skargi kasacyjnej musi być powiązana z ustalonym w sprawie stanem faktycznym (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2002 r., III CZP 76/01, LEX nr 53308 i postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 2009 r., II PZP 3/09, LEX nr 519963; z dnia 9 kwietnia 2008 r., II PZP 5/08, OSNP 2009 nr 15-16, poz. 203; z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 82/02, LEX nr 77076 oraz z dnia 4 kwietnia 2013 r., III UK 98/12, LEX nr 1619123). Dlatego kontrowersje dotyczące dokonanych w sprawie ustaleń nie stanowią przedmiotu kontroli kasacyjnej (zob. postanowienie z dnia 19 lutego 2014 r., I UK 412/13, LEX nr 1646934).

W tym kontekście podkreślenia wymaga, że skarżący upatruje oczywistego naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. w tym, że „rozpoznanie szczegółowo postawionych zarzutów (apelacji) nie może zostać sprowadzone do kilku zdań zawartych na str. 9 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Brak szczególnej wypowiedzi Sądu odwoławczego w tym przedmiocie (...) utrudnia kontrolę kasacyjną”. Tymczasem z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2015 r., II CSK 265/15, LEX nr 2148629). Sąd Apelacyjny odniósł się do zarzutów apelacji dotyczących możliwości zaliczenia skarżącemu okresów pobierania zasiłku dla bezrobotnych, jak i okresów opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej do ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Sąd ten wskazał, że skarżący nie dostarczył „żadnych dowodów pozwalających na uznanie, iż tak okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, jak i okres opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności

gospodarczej, zostały nieprawidłowo ustalone przez organ rentowy”. Sąd Apelacyjny wyjaśnił także, że brak powyższych dowodów czynił „niedopuszczalnym wniosek skarżącego w przedmiocie dowodu z opinii biegłego na okoliczność prawidłowości zaliczenia przez PUP w R. okresów pobierania zasiłku dla bezrobotnych oraz prawidłowości zaliczenia przez Urząd Skarbowy do okresów składkowych okresu prowadzonej działalności gospodarczej, ponieważ w istocie wniosek ten dotyczył określonej sytuacji faktycznej, a o kwalifikacji stanu faktycznego decyduje sąd, a nie biegły (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2014 r., III UK 196/13, LEX nr 1540140)”. Takie odniesienie się Sądu odwoławczego do zarzutów apelacji jest zatem wystarczające. W konsekwencji oznacza to, że w ustalonym w sprawie stanie faktycznym, co do którego wątpliwości nie stanowią przedmiotu kontroli kasacyjnej, wynikało jednoznacznie, że skarżący udowodnił jedynie 22 lata 1 miesiąc i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Niweczy to bezwzględnie jego starania o przyznanie emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, której nabycie uzależnione jest także od legitymowania się okresem składkowym i nieskładkowym - przypadającym do dnia 1 stycznia 1999 r. - w wymiarze co najmniej 25 lat, bez potrzeby badania czy spełnia on pozostałe wymagane w tym przypadku przesłanki, w tym zwłaszcza, czy wykazał 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że zarówno rzekoma „oczywista zasadność skargi”, jak odnoszące się do niej „zagadnienie prawne” wykraczają poza podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.